

De Euregio klinkt divers en melodieus

door Rob Cobben – Dagblad De Limburger

Illustratie Berend Vonk

Hoe klinkt de Euregio Maas-Rijn? Met die vraag gingen onderzoekers van het grensoverschrijdend project Terra Mosana aan de slag. Het resultaat is te horen in een geluidskunstwerk. Het antwoord: divers en heel melodieus.

De tonen zwellen langzaam aan. Dan volgt een lange reeks van zinnen, als een soort mantra uitgesproken door tientallen verschillende stemmen. Zeven minuten lang horen we een rijk palet aan klanken door de koptelefoon; citaten die in elkaar overvloeien, golvend op het ritme van muziek. De veelzijdigheid van de Euregio Maas-Rijn gevangen in een geluidskunstwerk.

Onderzoekers en technici hebben maandenlang gewerkt om het geluid van het grensoverschrijdende gebied tussen pakweg Aken, Maastricht, Luik, Leopoldsburg en Tongeren om te zetten in *soundscape*s.

„Interessant en intensief”, zegt documentairemaker Lubert Priems uit Blitterswijk, die tekende voor compositie en eindmontage. Wat hem het meest is opgevallen? „De veelzijdigheid aan talen en dialecten. En de melodieuze uitspraak. Ze zeggen weleens dat zuiderlingen meer zingen dan praten en dat hoor je in deze *soundscape*s terug.”

Geschiedenis

Het geluidskunstwerk is het eerste concrete resultaat van het project Terra Mosana dat in 2018 van start ging en eind volgend jaar afgerond moet zijn. Doel is om de gezamenlijke geschiedenis van de bewoners van de Euregio Maas-Rijn te onderzoeken en tastbaar te maken, door onder meer exposities, 3D-presentaties, virtual reality, films en podcasts. En soundscapes dus.

Het taalonderzoek van Terra Mosana komt uit de koker van Eric Wetzels uit Maastricht en is uitgewerkt met hoogleraar en taalwetenschapper Leonie Cornips van de Universiteit Maastricht. Wetzels, die namens de gemeente betrokken is bij Terra Mosana: „Ik zie taal als hoorbare exponent van identiteit en als afspiegeling van ons erfgoed. En gezamenlijk erfgoed en gedeelde identiteit is wat mensen bindt, ook over grenzen heen. Daarom wilde ik de taligheid van ons gebied in beeld brengen en de ontwikkeling van de Euregionale talen en dialecten uitleggen”.

Zinnen

Ruim 450 inwoners uit de grensregio gaven gehoor aan de oproep om zeven geselecteerde zinnen in te spreken. Niet alleen uiteenlopende dialecten komen aan bod, maar ook diverse talen. Nederlands, Frans en Duits natuurlijk, naast bijvoorbeeld Arabisch, Engels, Italiaans, Pools en Roemeens.

„We hebben ons bewust niet beperkt tot de dialecten en de drie talen die in dit gebied gesproken worden, want dan vertel je niet het hele verhaal”, legt Wetzels uit. „Onder meer door de komst van de steenkolenmijnen is de populatie van dit gebied de laatste eeuw enorm divers geworden. Ook dat willen we laten horen...”

Ontwikkeling

Een ander project waaraan Wetzels, Priems en Cornips samen met linguïst Michiel de Vaan werken, is trouwens ook in de eindfase: de ontwikkeling van de taal in deze regio in de loop der eeuwen.

„De zin *wij gaan samen huizen en wegen bouwen* klonk rond het begin van de jaartelling in het Proto-Germaans zo: *wiz allai husoo wegans-hwe thimrjame*’. Het is een boeiende zoektocht”, zegt Leonie Cornips.

www.terramosana.org/nl/news/hoe-klinkt-de-euregio-maas-rijn